

Dějiny Řecka I - seminář

4. HODINA

PLÚTARCHOS, ŘECKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Plútarchos

Řec. Πλούταρχος

1.–2. stol. nl. (cca 46 – po 120)

Chairóneia, Boiótie

Z prominentní rodiny (otec Autobúlos, dědeček Lampriás), studium v Athénách

Římské období, římský občan (Plu. *Oth.* 14.1)

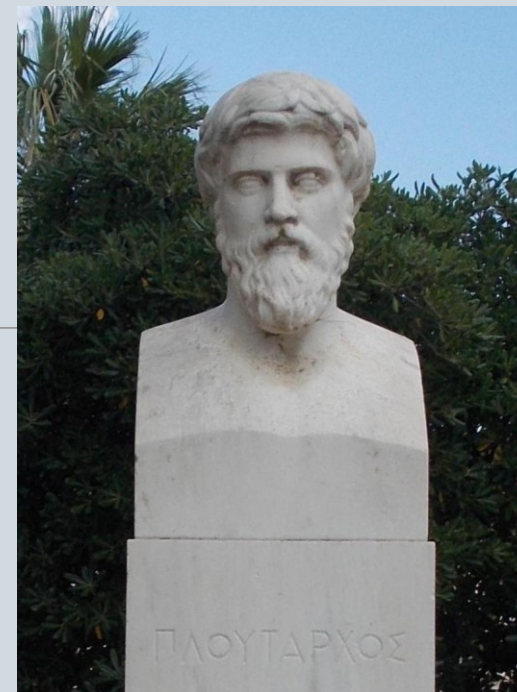
Filosof (platonismus), historik, politik, kněz, životopisec, esejista

Cestování po říši, politická kariéra (Traian, Hadrian), romanofil

Kněz v Delfách (*Mor.* 27, 28, 54)

Úřady v Chairóneii (archón, pořádání pýthijských her)

Autor mnoha děl (227) – *Životy římských císařů, Životopisy slavných Řeků a Římanů, Moralia*

Plútarchos

Životopisy slavných Řeků a Římanů (Βίοι Παράλληλοι)

Soubor životopisů 48 slavných osobností

Srovnání dvou významných osobností z Řecka a Říma – jejich ctnosti, životní osudy, úspěchy a neúspěchy

23 párů + 4 bez porovnání, na konci shrnutí

Především morální rozměr, přesto významný historický pramen

Řecko a Řím jsou rovnocenné

Nepíše historii (Plut. *Alex.* 1.2)

Cornelius Nepos – životopisy ještě před Plútarchem

Původ, rodina, mládí, výchova, kariéra, události ze života, anekdoty, smrt

Řecko	Řím	Srovnání
Théseus	Romulus	
Lykúrgos	Numa Pompilius	
Themistoklés	Camillus	x
Solón	Publicola	
Periklés	Fabius Maximus	
Alkibiadés	Coriolanus	
Fókión	Cato ml.	x
Ágis & Kleoménés	Tiberius Gracchus & Gaius Gracchus	
Tímoleón	Aemilius Paulus	
Eumenés	Sertorius	
Aristeidés	Cato st.	
Pelopidás	Marcellus	
Lýsandros	Sulla	
Pyrrhos	Gaius Marius	x
Filopoimén	Titus Flamininus	
Níkiás	Crassus	
Kimón	Lucullus	
Dión	Brutus	
Agésiláos	Pompeius	
Alexandros	Julius Caesar	x
Démosthenés	Cicero	
Démétrios	Marcus Antonius	
Epameinóndás	Scipio Africanus	x
Arátos	Galba	
Artaxerxés	Otho	

Plútarchos

Sparta

Lykúrgos, Ágis IV., Kleomenés III., Lýsandros, Agésiláos II.

Lykúrgos – polomytický tvůrce spartských zákonů, o jeho životě se nedá nic s jistotou říct (Plut. *Lyc.* 1.1), 8. stol. pnl., regent za králova syna, zákony nebyly sepsány

- založení *gerúsie*, rozdělení půdy, železné mince, společné hostiny, *agógé*, sňatky, cvičení žen

Ágis & Kleomenés – snahy o reformy ve Spartě, 3. stol. pnl.,

Plútarchos

Athény

Théseus, Themistoklés, Solón, Periklés, Alkibiadés, Fókión, Aristeidés, Níkiás, Kimón, Démosthenés

Legendy o Athénách a Římu – Théseus, Romulus, *synoikismos*

Solón – boje o Salamínu, reforma ath. spol., zrušení dlužního otroctví, jeden ze 7 mudrců

Themistoklés – stavba lodí, bitva u Salamíny, vyhnání z Athén, do Persie

Periklés – „lev mezi lidmi“, stavby v Athénách

Ostatní

Théby – Pelopidás, (Epameinóndás)

Syrákúsy – Tímoleón, Dión

Makedonie – Alexandros

Diadochové – Eumenés, Démétrios

Épeiros - Pyrrhos

Achajský spolek – Filopoimén + Arátos

K Athénám

Životopisy Plútarcha – od archaického období po hellénismus

Hérodotos – archaické, klasické

Thúkýdidés – archaické, klasické

Xenofón – archaické, klasické

(Aristotelés) – *Ústava Athéňanů*

Platón – *Obrana Sókratova*

Lýsiás – *Řeč proti Eratosthenovi*

Literatura

Plútarchos. 2006. *Životopisy slavných Řeků a Římanů*. Vol. I. Antická knihovna. Praha: Arista.

Plútarchos. 2007. *Životopisy slavných Řeků a Římanů*. Vol. II. Antická knihovna. Praha: Arista.

Beck, M. 2014. *A Companion to Plutarch*. Malden, MA; Oxford; Chichester: Blackwell.v

Duff, T.E. 1999. *Plutarch's Lives: Exploring Virtue and Vice*. Oxford: Oxford University Press.

Hägg, T. 2012. *The Art of Biography in Antiquity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Řecké zemědělství, hospodářství

Zemědělství – základní forma obživy pro většinu populace

2 roční období

Ne tolik prostoru k zemědělství – hornatá krajina

Nedostatek půdy, špatná kvalita

Úrodné kraje – Messénie, Thessalie, Boiótie

Texty věnující se zemědělství většinou ztraceny (Hésiodos – *Práce a dni*, Xenofón – *Oikonomikos*, Theofrastos – *O zkoumání rostlin*)

Orba a setí – říjen, listopad

Réva – únor, březen

Skłizeň obilí – květen, červen; červen, červenec – mlácení, skladování

Skłizeň hroznů – září, výroba víno

Skłizeň oliv – podzim, výroba oleje

Střídání plodin, půda ladem

Primitivní technologie – žádný posun

Plodiny

Obilí (*σῖτος, sítos*) – ječmen (*κριθή, kríthé*), pšenice (*πυρός, pyros*), proso (*κέγχρος, kenchros*)

Olivy (*ἔλαιος, elaios*), olej (*ἔλαιον, elaiion*)

Víno (*ἄμπελος, ampelos*); (*οἶνος, oinos*)

Další plodiny (cizrna, čočka, boby, hrách,

Ovoce (hrozny, fíky, jablko, granátové jablko, hruška, ...)

Zelenina (salát, mrkev, okurka, cibule, ...)

Chov

Once (*οἶς, ois*), kozy (*αἶξ, aix*)

Prasata (*ὑς, hys*)

Drůbež

Skot (*βοῦς, bús*)

Koně (*ἵππος, hippos*), osli (*ὄνος, onos*)

Řemesla

V dílnách využití otroků

Řemesla – „ubohá“ práce

Pán vlastní dílnu

Zpracování kovů, dřeva, kamene, kůží, keramiky, textilu

Výroba zbraní, mincí

Obchod

Námořní > pozemní

Dovoz obilí (Černomoří)

Olej, víno, keramika, nástroje, otroci, luxusní zboží

Centrum města (*ἀγορά, agora*), obchodní stanice (*ἐμπόριον, emporion*), kolonie (*ἀποικία, apoikia*)

Obchodníci (*κάπηλοι, karpéloi*)

Mince antického Řecka

Několik období – archaické, klasické, helénismus, římská doba

Původně kovové tyčinky, rožeň (*obelos/obolos*)

Mince – od 7. stol. pnl – z Lýdie (élektron, zlato, stříbro)

Poprvé na Aigíně, rychle po zbytku Řecka

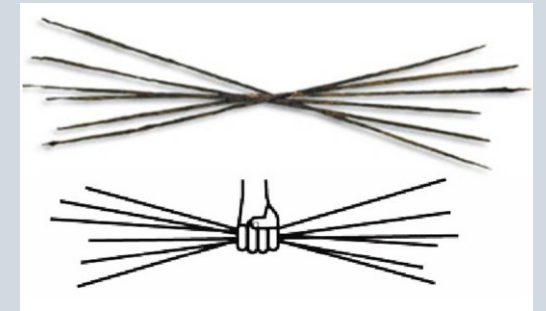
Lití, ražba

Symboly města, nápisy

Stříbro, zlato, měď

Do doby přelomu letopočtu

Výroba: <https://www.youtube.com/watch?v=gOwX-HISINg>

Typy a systém

Statér

Drachma (zákl. jednotka) = 6 obolů

Obolos = x tartemoroi

Dále se dělí → didrachma, tetradrachma, hemiobolos, diobolos, ...

Největší mince – Syrákúsy, Řecko-baktijské království

Záleží na váze

3 rozšířené systémy

Attický (atticko-eubojský) – drachma 4,3 g (tetradrachma – 17,2 g), obolos 0,7 g

Aigínský – statér 12,4 g, drachma 6,2 g, obolos 1 g

Korinthský – statér 8,7 g, drachma 2,9 g

Perský – dáreikos 8,3 g, 1 dáreikos = 20 siglů, siglos 5,5 g

Další váhy – mina (100 drachem), talent (*talantos*) – 60 min

Athény – tetradrachma, 5. stol. pnl, Athéna, sova

Sparta – tetradrachma, 3. stol. pnl, Kleomenés, Apollón

Théby – statér, 5. stol. pnl, boiótský štít, amfora

Korinth – statér, 4. stol., pnl, Pégasos, Athéna

Efesos – tetradrachma, 3. stol. pnl, včela, laň

Mílétos – hemidrachma, 3. stol. pnl, Apollón, lev

Olympia – statér, 5. stol. pnl, orel, Níké

Syrákúsy – tetradrachma, 5. stol. pnl, čtyřspřeží,
Arethúsa

Argos – triobolos, 4. stol. pnl, vlk, alfa

Knóssos – 3. stol. pnl, Európa na býku, labyrinth

Aigína – statér, 5. stol. pnl, pozemní želva, dělený čtverec

Selínús – didrachma, 5. stol. pnl, celer, dělený čtverec

Mélos – statér, 5. stol. pnl, granátové jablko, hlava muže

Leontíny – tetradrachma, 5. stol. pnl, Apollón, lev, obilí

Rhodos – tetradrachma, 3. stol. pnl, hlava Hélia, růže

Alexandr III. – tetradrachma, 4. stol. pnl, Héraklés, sedící Zeus, Alexandra
Egypt – tetradrachma, 3. stol. pnl, Ptolemaios I., orel s bleskem v pařátech
Seleukeia – tetradrachma, 3. stol. pnl, (Seleukos I.), Zeus, slon, kotva
Makedonie – tetradrachma, 3. stol. pnl, (Démétrios I.), Héraklés, sedící Zeus

Lýdie – statér, 6. stol. pnl, (Kroisos), lev a býk, čtverec

Persie – statér, 5. stol. pnl, lukostřelec

Kartágo – statér, 3. stol. pnl, Tanit, kůň

Keltové – tetradrachma, 2. stol. pnl, Zeus, keltský jezdec

Řím – denarius, 1. stol. pnl, Mars, vlčice

Řím – denarius, 1. stol. pnl, Libertas, M. Junius Brutus a 2 liktoři

Literatura

McHugh, M. (2017). *The Ancient Greek Farmstead*. Oxford; Philadelphia: Oxbow Books.

Isager, S. & Skydsgaard, J.E. (1992). *Ancient Greek Agriculture: An Introduction*. New York: Routledge.

Kron, G. (2015). Agriculture. In J. Wilkins & R. Nadeau (Eds.). *A companion to food in the ancient world* (pp. 160–172). Malden, MA: Wiley.

Margaritis, E. & M. K. Jones. (2008). Greek and Roman agriculture. In J. P. Oleson (Ed). *The Oxford handbook of engineering and technology in the classical world* (pp. 158–174). Oxford and New York: Oxford Univ. Press.

Kitchell, K.F., Jr. (2016). Animal Husbandry. In G.L. Irby (Ed.). *A Companion to Science, Technology, and Medicine in Ancient Greece and Rome* (pp. 533–549). New York: Blackwell.

Morley, N. (2007). *Trade in Classical Antiquity*. Cambridge: Cambridge University Press.